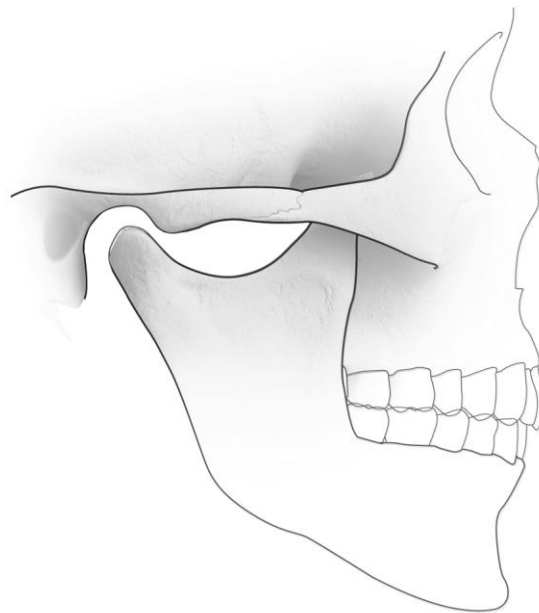

Verstandskiezen

Verstandskiezen

Verstandskiezen hebben weliswaar een 'verre stand' in de kaak, maar dat is niet de reden dat ze zo genoemd worden. Rondom de leeftijd van 18 jaar breken verstandskiezen door. Dit is ook de leeftijd waarop ge(d)acht wordt dat 'het verstand tot de mens komt'. In de ons omringende landen is ook een dergelijke term aan verstandskiezen gegeven: wisdomtooth in Verenigd Koninkrijk, wijsheidstand in België, weisheitszahn in Duitsland.

De menselijke schedel is door evolutie groter geworden in het breingedeelte, maar juist kleiner geworden in de kaakregio. Dat laatste heeft onder andere te maken met het feit dat de mens het voedsel steeds meer is gaan bereiden waardoor het onder andere zachter geworden is. De noodzaak voor grote kaken met veel kiezen is dus minder geworden. Bij 25% van de bevolking heeft deze evolutie al geleid tot het ontbreken van 1 of meer verstandskiezen. Van de overige 75% bestaat er slechts bij enkelen voldoende ruimte om verstandskiezen goed door te laten breken en ermee te kunnen kauwen. Als verstandskiezen onvoldoende ruimte hebben, niet schoon gehouden kunnen worden en/of er klachten ontstaan, bestaat er een reden om verstandskiezen te verwijderen.

Kans op gaatjes of een ontsteking

Wanneer het doorkomen van de verstandskies niet normaal verloopt of lang duurt, kunnen bacteriën zich vermenigvuldigen in achtergebleven voedselresten omdat de bewuste regio niet goed schoon gehouden kan worden. Het gevolg kan zijn dat er een gaatje ontstaat (cariës) of dat het tandvlees gaat ontsteken (pericoronitis). Vaak merkt u niets van het ontstaan van een gaatje of een ontsteking.

Bij cariës kan de betreffende verstandskies veel pijn ontwikkelen, met name bij drinken van koude of warme dranken. Bij pericoronitis zwelt het tandvlees rondom de verstandskies op, er ontstaat vocht en soms pus. Het weefsel komt onder spanning te staan en het openen van de mond doet pijn. Er is nu sprake van een infectie rondom de verstandskies. Een dergelijke infectie kan zich dusdanig uitbreiden dat uiteindelijk opname en behandeling in het ziekenhuis noodzakelijk is.

Kans op beschadiging gevoelszenuw

In de onderkaak loopt aan beiden kanten een gevoelszenuw die het gevoel verzorgt in de ondertanden, onderlip en kin. De zenuw ligt in de buurt van de wortels van de verstandskies.

De MKA-chirurg zal de relatie tussen de wortels van de verstandskies en zenuw in onderkaak inschatten op een röntgenfoto. Als geacht wordt dat er sprake is van een nauwe relatie tussen deze wortels en de zenuw zal voorgesteld worden om een zogenaamde CBCT-scan uit te voeren. Zo kan de MKA-chirurg 3-dimensionaal zien of er een risico is op beschadiging van deze gevoelszenuw.

Is er een kans op beschadiging bij verwijderen van de gehele verstandskies? Dan zal worden geadviseerd om niet de hele kies te verwijderen, maar alleen het kroondeel. Dit noemen we een coronectomie. De wortels van de verstandskies worden dan bewust in de onderkaak achtergelaten om zo geen risico op beschadiging van de gevoelszenuw te hebben. Het kaakbot en het tandvlees zal over de wortels heen groeien waardoor de verstandskiesregio weer goed schoongehouden kan worden en de eventuele klachten verholpen zullen zijn. Het nadeel van een coronectomie is dat er een kleine kans bestaat dat de wortels later klachten gaan geven. Het is dan nodig om in tweede instantie alsnog de achtergebleven wortels te verwijderen. Het nadeel is dan dus een tweede ingreep in dezelfde regio, het voordeel van de irritatie is dat de wortels waarschijnlijk zijn uitgegroeid waardoor het risico op beschadiging van de gevoelszenuw is gereduceerd of zelfs niet meer bestaat.

De behandeling

De behandeling gebeurt meestal onder plaatselijke verdoving op de polikliniek. Ligt de kies onder het tandvlees, dan wordt eerst het tandvlees opzij geschoven. Ligt de kies ook onder het bot, dan wordt het bot met een boor weggehaald. Soms wordt de kies in delen gesplitst. Met wat wringen en duwen komt de verstandskies los. Dat duwen kunt u voelen, maar het mag geen scherpe of diepe pijn meer geven na verdoving. Na de behandeling wordt de wond eventueel gehecht en wordt er een bijtgaas aangebracht. In sommige gevallen liggen de verstandskiezen zo gunstig dat overwogen kan worden om alle vier de verstandskiezen in één keer te verwijderen.

Na de behandeling

Eten en drinken en roken

Zolang de verdoving werkt kan eten en drinken lastig zijn en wordt het dus afgeraden. De eerste dag spoelt u de mond niet, om zo de kans op hechting van het bloedstolsel te verhogen. Wel kunt u drinken en voorzichtig de tanden poetsen.

Wees voorzichtig met warm en hard eten en drinken zolang er klachten zijn. Gebruik geen alcohol in combinatie met medicijnen. Ook zonder medicijnen kan alcohol een nabloeding veroorzaken, dus wees voorzichtig. Roken kan de wondgenezing belemmeren.

Pijn en zwelling

Verstandskiezen in de bovenkaak geven meestal weinig klachten. Bij verstandskiezen in de onderkaak moet u rekenen op 5 - 7 dagen last. De klachten bestaan uit: zwelling, beperkte mondopening en pijn. Pijn is met pijnstillers goed te bestrijden. U krijgt hiervoor een advies of recept mee naar huis. De zwelling kan flink zijn en is meestal maximaal op de 2de dag.

Bloeding

Het bloedstolsel lost een beetje op in het speeksel, er zit dus altijd een sliertje bloed in het speeksel wanneer u het uitspuwt. Dat is normaal. Loopt de mond vol met bloed of ontstaan er donkerrode stolsels in de mond? Dan is er een nabloeding.

Neem dan contact op met MKA Kennemer & Meer. Buiten kantoortijden neemt u contact op met de spoedeisende hulp van het ziekenhuis.

Mondverzorging

Voor een goede genezing is het schoon houden van de mond belangrijk. U kunt uw mond schoonmaken met een normale tandenborstel, tenzij uw specialist anders heeft voorgeschreven. Van belang is dat u 1 dag na de ingreep de wond(en) voorzichtig gaat poetsen.

Vieze smaak en geur in de mond

De pijn zou na ongeveer 3 dagen juist moeten afnemen. Neemt de pijn na dag 4 juist toe, dan is het stolsel in de wond vies geworden. Er is dan vaak ook sprake van een vieze geur of smaak. Neem dan contact op met MKA Kennemer & Meer om de wond dan schoon te laten spoelen en de wondgenezing te laten beoordelen.

Complicaties

- Uitval van het gevoel in de halve kin en onderlip. Dit komt niet vaak voor. Het gevoel kan binnen enkele maanden weer terug keren, maar soms is het blijvend.
- Uitval van het gevoel in de tong. Dit komt nog veel minder vaak voor. Uitval van het gevoel in de tong komt door beschadiging van de zenuw bij geven van verdoving of door verwijdering. Ook hier treedt meestal spontaan herstel op.
- Gaatje in de kaakholte. Bij het verwijderen van een verstandskies uit de bovenkaak is het niet altijd te vermijden dat er een gaatje in de kaakholte ontstaat (antrumperforatie). Deze opening moet worden gesloten om ontsteking van de kaakholte te voorkomen.
- Na verwijdering van een verstandskies treedt een nabloeding op bij slechts 1 op de 200 patiënten (=0,5%).
- Vieze smaak en geur in de mond. Het stolsel in de mond is vies geworden. De MKA-chirurg kan na overleg de wond schoon spoelen.

Vragen

Het is belangrijk dat u juiste en duidelijke informatie krijgt. Met deze informatie beslist u, samen met uw MKA-chirurg, of u de behandeling laat doen. Heeft u na het gesprek met de MKA-chirurg en na het lezen van deze folder nog vragen, stel deze dan gerust. Schrijf uw vragen van tevoren op, zodat u niets vergeet.

Algemene adresgegevens

Bezoekadres: Amsterdamsevaart 268 - 4 hoog, 2032 EK, Haarlem
Telefoonnummer: 085-0804000
Postadres: Amsterdamsevaart 268 - 4 hoog, 2032 EK, Haarlem
Website algemeen: www.mkakennemererenmeer.nl
Website folders: www.mkakennemererenmeer.nl/folders/
E-mail polikliniek: info@mkachirurgie.nl

Rode Kruis ziekenhuis

Bezoekadres: Vondellaan 13, 1942 LE Beverwijk
Telefoonnummer: 0251 - 26 56 97
Postadres: Postbus 1074, 1940 EB Beverwijk
Website algemeen: www.rkz.nl
Website folders: www.mkakennemererenmeer.nl/folders/
Email polikliniek: kaaksec@rkz.nl

Disclaimer MKA Kennemer & Meer spant zich in om de inhoud van deze patiënteninformatie zo vaak mogelijk te actualiseren en/of aan te vullen. Ondanks deze zorg en aandacht is het mogelijk dat inhoud onvolledig en/of onjuist is.

Copyright Alle rechten van intellectuele eigendom betreffende deze materialen liggen bij MKA Kennemer & Meer. Kopiëren, verspreiden en elk ander gebruik van deze materialen is niet toegestaan zonder schriftelijke toestemming van MKA Kennemer & Meer.

Met dank aan de NVMKA (Nederlandse Vereniging voor Mondziekten, Kaak- en Aangezichtschirurgie) voor het gebruik van de tekst.